جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

استاندارد آموزش مهارت

نوازندگی ساز ایرانی

کد استاندارد: ۸۳-۱/۱۰ ف، هـ
سال تألیف: ۱۳۸۳

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی
معاونت برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر تهیه و تدوین منابع درسی و کمک درسی

مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

نام استاندارد:

نوازندگی ساز ایرانی

اعضاء کمیسیون: دکتر حسن ریاحی، دکتر فرید عمران، دکتر محمد سریر، دکتر محمد قنبری، رامین آزادآور

تهیه و تنظیم: عبدالرضا جمالی‌فرد

همکاری و هماهنگی: راضیه سیادتی، حوریه هاشمی

حروفچینی: مهری‌سادات حسینی

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۳۸۳

چاپ و صحافی:

تعداد صفحه: ۸

مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

تعریف مهارت:

نوازنده ساز ایرانی کسی است که بتواند ضمن رعایت اصول بهداشت کار در نوازندگی با تسلط به خط نت، تمرینات و قطعات دارای ریتم ساده، ترکیبی و لنگ را اجرا نماید و نیز بتواند منتخبی از گوشه‌های دستگاه شور، ماهور و همایون را اجراکند.

مدت دوره آموزش: ۵۴۰ ساعت

مدت آموزش نظری: ۱۸۰ ساعت
مدت آموزش عملی: ۳۶۰ ساعت

کد استاندارد:

۸۳-۱۰/۱ ف، هـ

مفاهیم اصطلاحات بکار برده شده در استاندارد:

توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار

آشنایی: به مفهوم دانش و اطلاعات مقدماتی

شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل

اصول: به مفهوم مبانی مطالب تئوری

شرایط هنرجو

- **حداقل تحصیلات:** سوم راهنمایی
- **وضعیت جسمانی:** سلامت کامل جسمی و روانی
- **سایر شرایط:** علاقه و استعداد که با تست عملی مشخص می‌گردد

شرایط هنرآموز و استادکار:

- **میزان تحصیلات:** حداقل فوق دیپلم
- **رشته تحصیلی:** ترجیحاً موسیقی
- **سابقه کار:** حداقل پنج سال
- **سایر شرایط:** مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

شرایط محیط کارگاهی:

- حداقل ۱۲ مترمربع فضای آموزشی استاندارد (برای ۵ نفر)
- آکوستیک فضا متناسب با کار موسیقی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان پژوهش و آموزشی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی
اداره برنامه ریزی آموزشی

فهرست توانایی‌ها: نوازندگی ساز ایرانی

ردیف	عنـــــــوان	صفحه
۱	توانایی رعایت اصول بهداشت کار در نوازندگی	۱
۲	توانایی تشخیص نتها و گام‌شناسی	۲
۳	توانایی اجرای تمرینات و قطعات دارای ریتم ساده	۳
۴	توانایی اجرای تمرینات و قطعات دارای ریتم ترکیبی	۴
۵	توانایی اجرای تمرینات و قطعات دارای ریتم لنگ (مختلط)	۵
۶	توانایی اجرای منتخبی از گوشه‌های دستگاه شور	۶
۷	توانایی اجرای منتخبی از گوشه‌های دستگاه ماهور	۷
۸	توانایی اجرای منتخبی از گوشه‌های دستگاه همایون	۸

آماده برنامه ریزی آموزشی
گردآوری و تدوین منابع درسی و کمک درسی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی	**استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی**	کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۱ ف، هـ درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۱	**توانایی رعایت اصول بهداشت کار در نوازندگی**	۱-۱-۱ - آشنایی با مفاهیم پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی در کار ۱-۱-۲ - آشنایی با عوامل فیزیکی و شیمیایی زیان‌آور ۱-۱-۲-۱ - صدا، گرما، سرما، رطوبت، نور و تشعشعات مضر ۱-۱-۲-۲ - گرد و غبار ۱-۱-۳ - آشنایی با ارگونومی بدن به هنگام کار ۱-۱-۳-۱ - وضعیت بدن در حالت نشسته و ایستاده به هنگام کار ۱-۱-۴ - آشنایی با موارد انضباطی و مقررات کارگاهی ۱-۱-۵ - شناخت اصول پیشگیری از حوادث ناشی از کار و چگونگی رعایت قوانین و مقررات ایمنی و بهداشتی ۱-۱-۶ - شناخت اصول ارگونومی بدن به هنگام کار و تمرینات نوازندگی ۱-۱-۷ - شناخت جعبه‌های کمکهای اولیه و نحوه استفاده از آنها ۱-۱-۸ - شناخت کپسول آتش‌نشانی و اصول اطفاء حریق	۱-۲-۱ - رعایت صحیح نشستن پشت ساز یا صحیح دست گرفتن ساز ۱-۲-۲ - رعایت حالت صحیح قرارگرفتن ستون فقرات و دستها هنگام نوازندگی ۱-۲-۳ - تنظیم نور مناسب در تمرین و اجرا ۱-۲-۴ - تنظیم میزان صوت و بازگشت صوت در اتاق تمرین و اجرا (اکوستیک مکان) ۱-۲-۵ - شرایط نگهداری و سرویس ساز تخصصی ۱-۲-۶ - استفاده از تجهیزات جعبه کمکهای اولیه ۱-۲-۷ - نحوه استفاده از کپسول آتش‌نشانی و روشهای مبارزه با آتش‌سوزی	۵	۱۵	- وایت‌برد - جزوات و کتب درسی - محیط کارگاهی متناسب - جعبه کمکهای اولیه - کپسول آتش‌نشانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی
آذره برنامه ریزی آموزشی
گروه تهیه و تدوین منابع درسی و کمک درسی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی	**استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی**	کد استاندارد: ۸۳-۱/۱۰ ف، هـ درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۲	**توانایی تشخیص نتها و گام‌شناسی**	۲/۱-۱ - آشنایی با تاریخچه نت‌نویسی ۲/۱-۲ - آشنایی با کلیدهای مختلف موسیقی ۲/۱-۳ - آشنایی با کشش نتها و ساختار ریتمهای ساده، ترکیبی و لنگ (مختلط) ۲/۱-۴ - علائم مختلف در نت‌نویسی ۲/۱-۵ - آشنایی با اصطلاحات رایج در موسیقی ۲/۱-۶ - شناخت ساختار گامها و فواصل مختلف گامهای غربی ۲/۱-۷ - شناخت ساختار گامها و فواصل مختلف گامهای موسیقی دستگاهی ایران ۲/۱-۸ - آشنایی با تاریخ موسیقی ایران	۲/۲-۱ - تشریح شیوه‌های مختلف نگارش نت ۲/۲-۲ - استفاده از کلیدها و چگونگی قرار گرفتن نتها براساس کلیدها طبق دستورالعمل ۲/۲-۳ - تشریح عملکرد اصطلاحات رایج در موسیقی ۲/۲-۴ - تجزیه و تحلیل کششها در ریتمهای ساده ۲/۲-۵ - تجزیه و تحلیل کشش‌ها در ریتمهای ترکیبی ۲/۲-۶ - تجزیه و تحلیل کشش‌ها در ریتمهای لنگ ۲/۲-۷ - تجزیه و تحلیل ساختار گام‌های غربی و چگونگی ساختن آنها ۲/۲-۸ - تجزیه و تحلیل ساختار گام‌های ایرانی و چگونگی ساختن آنها	۲۵	۵۰	- پیانو - تابلوی حامل‌دار - ساز تار یا سه‌تار - محیط کارگاهی متناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت پژوهشی و آموزشی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی
اداره برنامه ریزی آموزشی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی	**استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی**	کد استاندارد: ۸۳-۱/۱۰ ف، هـ درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۳	**توانایی اجرای تمرینات قطعات دارای ریتم ساده**	۳/۱-۱- آشنایی با فیگورهای مختلف ضربهای ساده ۳/۱-۲- شناخت اصول اجرایی ریتم ساده دوضربی ۳/۱-۳- شناخت اصول اجرایی ریتم ساده سه ضربی ۳/۱-۴- شناخت اصول اجرایی ریتم ساده چهارضربی ۳/۱-۵- آشنایی با نتهای تزئینی (زینت‌ها) در اجرای فیگورهای ساده	۳/۲-۱ - اجرای تمرینات دارای ریتم ساده دوضربی ۳/۲-۲ - اجرای تمرینات دارای ریتم ساده سه ضربی ۳/۲-۳ - اجرای تمرینات دارای ریتم ساده چهارضربی ۳/۲-۴ - اجرای قطعات دارای ریتم ساده دوضربی ۳/۲-۵ - اجرای قطعات دارای ریتم ساده سه‌ضربی ۳/۲-۶ - اجرای قطعات دارای ریتم ساده چهارضربی ۳/۲-۷ - اجرای تزئینات به همراه فیگورهای مختلف ضربهای ساده	۲۰	۴۵	- تابلوی حامل‌دار - ساز تخصصی - پوپیتر - مترونم - محیط کارگاهی متناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزشی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی
ادارهٔ برنامه‌ریزی آموزشی
گروه تهیه و تدوین متابع درسی و کمک درسی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی	**استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی**	کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۱ ف، هـ درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۴	**توانایی اجرای تمرینات و قطعات دارای ریتم ترکیبی**	۴/۱-۱ - آشنایی با فیگورهای مختلف ضربهای ترکیبی ۴/۱-۲ - شناخت اصول اجرایی ریتم ترکیبی دوضربی ۴/۱-۳ - شناخت اصول اجرایی ریتم ترکیبی سه‌ضربی ۴/۱-۴ - شناخت اصول اجرایی ریتم ترکیبی چهارضربی ۴/۱-۵ - آشنایی با نتهای تزئینی (زینت‌ها) در اجرای فیگورهای ترکیبی	۴/۲-۱ - اجرای تمرینات دارای ریتم ترکیبی دوضربی ۴/۲-۲ - اجرای تمرینات دارای ریتم ترکیبی سه‌ضربی ۴/۲-۳ - اجرای تمرینات دارای ریتم ترکیبی چهارضربی ۴/۲-۴ - اجرای قطعات دارای ریتم ترکیبی دوضربی ۴/۲-۵ - اجرای قطعات دارای ریتم ترکیبی سه‌ضربی ۴/۲-۶ - اجرای قطعات دارای ریتم ترکیبی چهارضربی ۴/۲-۷ - اجرای تزئینات به همراه فیگورهای مختلف ضربهای ترکیبی	۲۵	۵۰	- تابلوی حامل‌دار - ساز تخصصی - پوپیتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت پژوهشی و آموزشی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی
اداره برنامه ریزی آموزشی
گروه تهیه و تدوین متابع درسی و کمک درسی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی	**استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی**	کد استاندارد: ۸۳-۱/۱۰ ف، هـ درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۵	**توانایی اجرای تمرینات و قطعات دارای ریتم لنگ (مختلط)**	۵/۱-۱ - آشنایی با فیگورهای مختلف ریتمهای لنگ ۵/۱-۲ - شناخت و اصول اجرایی ریتم لنگ دوضربی ۵/۱-۳ - شناخت و اصول اجرایی ریتم لنگ سه‌ضربی ۵/۱-۴ - شناخت و اصول اجرایی ریتم لنگ چهارضربی ۵/۱-۵ - آشنایی با نتهای تزئینی (زینت‌ها) در اجرای ریتمهای لنگ	۵/۲-۱ - اجرای تمرینات دارای ریتم لنگ دوضربی ۵/۲-۲ - اجرای تمرینات دارای ریتم لنگ سه‌ضربی ۵/۲-۳ - اجرای تمرینات دارای ریتم لنگ چهارضربی ۵/۲-۴ - اجرای قطعات دارای ریتم لنگ دوضربی ۵/۲-۵ - اجرای قطعات دارای ریتم لنگ سه‌ضربی ۵/۲-۶ - اجرای قطعات دارای ریتم لنگ چهارضربی ۵/۲-۷ - اجرای تزئینات به همراه فیگورهای مختلف در ریتمهای لنگ	۳۰	۶۰	- تابلوی حامل‌دار - ساز تخصصی - پوپیتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت پژوهشی و آموزشی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی
کارشناس برنامه ریزی آموزشی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی

کد استاندارد: ۸۳-۱/۱۰ ف، هـ

درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۶	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه شور	۶/۱-۱ - آشنایی با ساختار گام شور ۶/۱-۲ - آشنایی با گوشه‌های مختلف دستگاه شور و روند گردش ملودی در گوشه‌های مختلف آن ۶/۱-۳ - شناخت ساختار گوشه درآمد ۶/۱-۴ - شناخت ساختار گوشه رهاب ۶/۱-۵ - شناخت ساختار گوشه سلمک (اوج) ۶/۱-۶ - شناخت ساختار گوشه قرچه ۶/۱-۷ - شناخت ساختار گوشه رضوی ۶/۱-۸ - شناخت ساختار گوشه حسینی ۶/۱-۹ - شناخت ساختار گوشه گرایلی ۶/۱-۱۰ - شناخت ساختار گوشه دوبیتی ۶/۱-۱۱ - شناخت ساختار گوشه مثنوی	۶/۲-۱ - اجرای گوشه درآمد ۶/۲-۲ - اجرای گوشه رهاب ۶/۲-۳ - اجرای گوشه سلمک (اوج) ۶/۲-۴ - اجرای گوشه قرچه ۶/۲-۵ - اجرای گوشه رضوی ۶/۲-۶ - اجرای گوشه حسینی ۶/۲-۷ - اجرای گوشه گرایلی ۶/۲-۸ - اجرای گوشه دوبیتی ۶/۲-۹ - اجرای گوشه مثنوی	۲۵	۴۵	- تابلوی حامل‌دار - ساز تخصصی - پوپیتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز آموزشی
مرکز برنامه ریزی آموزشی نیروی انسانی
گروه تهیه و تدوین متابع درسی و کمک درسی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی

کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۱ ف، هـ

درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۷	**توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه چهارگاه**	۷/۱-۱ - آشنایی با ساختار گام چهارگاه ۷/۱-۲ - آشنایی با گوشه‌های مختلف دستگاه چهارگاه و روند گردش ملودی در گوشه‌های مختلف آن ۷/۱-۳ - شناخت ساختار گوشه درآمد ۷/۱-۴ - شناخت ساختار گوشه رجز ۷/۱-۵ - شناخت ساختار گوشه هدی ۷/۱-۶ - شناخت ساختار گوشه پهلوی ۷/۱-۷ - شناخت ساختار گوشه مخالف ۷/۱-۸ - شناخت ساختار گوشه زابل ۷/۱-۹ - شناخت ساختار گوشه مغلوب ۷/۱-۱۰ - شناخت ساختار گوشه حصار	۷/۲-۱ - اجرای گوشه درآمد ۷/۲-۲ - اجرای گوشه رجز ۷/۲-۳ - اجرای گوشه هدی ۷/۲-۴ - اجرای گوشه پهلوی ۷/۲-۵ - اجرای گوشه مخالف ۷/۲-۶ - اجرای گوشه زابل ۷/۲-۷ - اجرای گوشه مغلوب ۷/۲-۸ - اجرای گوشه حصار	۲۰	۴۵	- تابلوی حامل‌دار - ساز تخصصی - پوپیتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی	**استاندارد مهارت نوازندگی ساز ایرانی**	کد استاندارد: ۸۳-۱/۱۰ ف، هـ درجه مهارتی:

ردیف	عنوان توانائیها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۸	توانایی اجرای تصانیف منتخب با ریتمهای ساده، ترکیبی و لنگ در دستگاه شور، ماهور، چهارگاه و آواز اصفهان	۸/۱-۱ - آشنایی با انواع فرمهای ریتمیک دارای شعر در موسیقی ایرانی ۸/۱-۲ - آشنایی با اصول تصنیف‌خوانی ۸/۱-۳ - شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه شور ۸/۱-۴ - شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه ماهور ۸/۱-۵ - شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه چهارگاه ۸/۱-۶ - شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه آواز اصفهان	۸/۲-۱ - اجرای تصنیف منتخب در دستگاه شور ۸/۲-۲ - اجرای تصنیف منتخب در دستگاه ماهور ۸/۲-۳ - اجرای تصنیف منتخب در دستگاه چهارگاه ۸/۲-۴ - اجرای تصنیف منتخب در دستگاه آواز اصفهان	۳۰	۵۰	- تابلوی حامل‌دار - ساز تخصصی - پوپیتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
معاونت پژوهشی و آموزشی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی
دفتر برنامه ریزی آموزشی
کمیته تهیه و تدوین منابع درسی و کمک درسی